

FINNMARKSSYKEHUSET
FINNMÁRKKU BUOHCCIVIESSU

SÁNK
SÁNK

**Når livsgrunlaget er selve livet -
30 år etter Tsjernoby**

Lillehammer 18.april 2016
Inger Marit Eira-Åhrén
Psykiatrisk sykepleier, mastergradsstudent

Sámi našuvnnalaš gealboguoddáš - psykalaš dearvasvuodasuddjen ja gárrendilli, SÁNAG.
Samisk Nasjonalt Kompetansesenter - psykisk helsevern og rus, SANKS.

SÁNK
SÁNK

Min bakgrunn:

- △ Jobber ved Samisk nasjonalt kompetansesenter – psykisk helsevern og rus, Snåsa.
- △ Reineier.
- △ Tilknyttet forskningsprosjektet "Reindriftras hverdag".

Samisk reindrift – en næring:

- ▲ Bærekraftig utmarksnæring som utnytter skrinne beiteressurser.
- ▲ Matproduksjon av høy økologisk kvalitet.
- ▲ Bærer av avansert kunnskap og ferdigheter, som er forankret i samisk tradisjon.
- ▲ En urfolksnæring som fortjener status som verdensarv.

Samisk reindrift – et liv:

- ▲ Omfatter hele familier, barn deltar fra de er små i aktiviteter.
- ▲ Reindriften er en helhet av tilværelse og næring der det sosiale, spirituelle og yrkesmessige er vevd sammen.

Reindrift og omverden:

- Endringer forårsaket av for eksempel samfunnsmessige inngrep, klima eller naturkatastrofer må integreres i det komplekse samspillet rein – landskap - reineier.
- Det tar tid å opparbeide nye erfaringer og funksjonelle ferdigheter.

Tsjernobyl

Å bli kastet inn i en "ny hverdag" hvor man plutselig skal lære seg nye begrep. Man må ha tillit til at "andre" gir rett informasjon, igangsetter rett tiltak og ivaretar individene og næringen.

Reindriftras tillit til offentlig forvaltning

("Reindriftras hverdag" 2016 Delrapport 1)

Oppevde holdninger fra det offentlige til reindriftra

	Det offentlige (stat og kommune) har kunnskap om reindriftras behov og problemer		Reindriftra får samme støtte og beskyttelse fra det offentlige som andre næringer		Staten ser på reindriftra som viktig for dagens samfunn	
	Antall	%	Antall	%	Antall	%
Stemmer godt	13	2,4	12	2,2	15	2,8
Stemmer delvis	178	32,6	133	24,3	184	33,8
Stemmer ikke	355	65,0	402	73,5	346	63,5
TOTALT	546	100	547	100	545	100

Å bli rammet...

- Ifølge WHO er psykisk helse en tilstand av velvære der individet har mulighet til å bruke sine ferdigheter, mestre hverdagslivets utfordringer, yte produktivt og bidra sosialt (WHO, 2010).

Når noen rammes hardere enn andre...

Den samiske
reindrifsbefolkningens
livsverden, levemåte
og livsbetingelser er
kulturelt annerledes
enn for
majoritetsbefolkningen
i Norge.

30 år etter...

- Fokus på hvilke økonomiske utgifter Tsjernobyl har påført statene.
- Hva vet man om hvordan det har påvirket de som har levd med dette i 30 år?

Avslutning

”Nå skal du få høre
min hemmelighet.
Den er ganske
enkel: En kan bare
se riktig med
hjertet. Det
vesentlige er
usynlig for øyet.”

(Sitat fra boka ”Den lille prinsen” av
Antoine de Saint-Exupéry)

Takk for oppmerksomheta

HELSE FINNMARK
FINNMÄRKKU DEARVAŠVUOHTA

